

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

7.1.2009

B6-0033/2009

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel

vastavalt kodukorra artikli 103 lõikele 2

Esitaja(d): Karl von Wogau, Filip Kaczmarek ja Charles Tannock fraktsiooni PPE-DE nimel

Alain Hutchinson, Ana Maria Gomes, Glenys Kinnock, Marie-Arlette Carlotti ja Thijs Berman fraktsiooni PSE nimel

Renate Weber, Marco Cappato, Olle Schmidt, Johan Van Hecke ja Thierry Cornillet fraktsiooni ALDE nimel

Mikel Irujo Amezaga, fraktsiooni Verts/ALE nimel

Cristiana Muscardini, Adam Bielan, Ryszard Czarnecki ja Konrad Szymański fraktsiooni UEN nimel

Luisa Morgantini ja Eva-Britt Svensson fraktsiooni GUE/NGL nimel

Olukord Somaali poolsaarel

Euroopa Parlamendi resolutsioon olukorra kohta Somaali poolsaarel

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Somaali poolsaare riikide kohta;
 - võttes arvesse arengukomisjoni 8. detsembril 2008 vastu võetud aruannet lähetuse kohta Somaali poolsaare riikidesse;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 103 lõiget 2,
- A. arvestades, et lahendamata piirikonfliktid Etioopia ja Eritrea ning Eritrea ja Djibouti vahel mõjutavad negatiivselt rahu ja julgeolekut Somaali poolsaarel; arvestades, et olukord Somaalias on halvenenud maailma üheks tõsisemaks humanitaar- ja julgeolekukriisiks; arvestades, et olukord Sudaanis on suur ohutegur piirkonna julgeolekule;
- B. arvestades, et Etioopia ja Eritrea lõpetasid omavahelise sõja, kirjutades alla rahvusvahelise vahendustegevuse tulemusena sõlmitud Alžiiri lepingutele, millega nähti ette ÜRO rahuvalveoperatsiooni missiooni (UNMEE) ning Etioopia-Eritrea piirikomisjoni (EEBC) sisseseadmine, kuid siiani valitsevad kahe poole vahel erimeelsused lepingute ja piirikomisjoni otsuse rakendamise suhtes; arvestades, et UNMEE tegevus tuli 31. juulil 2008 lõpetada, kuna Eritrea ei toetanud enam missiooni kohalviibimist;
- C. arvestades, et juunis 2008 eskaleerus vägivald Eritrea ja Djibouti piiril Ras Doumeiras, mille tagajärjel hukkus 35 inimest ja kümneid sai vigastada; arvestades, et 12. juunil 2008 kutsus ÜRO Julgeolekunõukogu mõlemat poolt üles kehtestama vaherahu, viima relvajõud piirkonnast välja ning taastama endise olukorra; arvestades, et kuigi praegu on olukord rahulik, on väeüksuste lähedust arvestades oht, et konflikt võib eskaleeruda;
- D. arvestades, et 29. oktoobril 2008 toimus Somaalimaa pealinnas Hargeysas terroristlik pommirünnak Etioopia konsulaadile ja ÜRO büroodele, mille eest võtsid vastutuse endale radikaalsed islami võitlejad;
- E. arvestades, et 2008. aasta novembris toimus Djiboutis läbirääkimiste uus voor, mille tulemusena sõlmiti võimujagamislepe Somaalia föderaalset üleminekuvalitsuse (TFG) ja opositsioonilise ARS-D vahel;
- F. arvestades, et Nairobis 29. novembril 2008 toimunud konverentsil, millel osalesid föderaalsete üleminekuinstitutsioonide esindajad ja föderaalset ülemineku-parlamendi liikmed, võttis valitsustevaheline arenguorganisatsioon (IGAD) vastu seitsmepunktilise tegevuskava Somaalia rahuprotsessi toetuseks ning seadis sisse selle rakendamise järelevalvemehhanismi;

- G. arvestades, et alates 2008. aasta novembrist on Etioopia järk-järgult oma vägesid Muqdishost ja teistest piirkondadest Somaalias välja viinud; arvestades, et Aafrika Liidu missioon Somaalias (AMISOM), mis alates 2007. aasta märtsist on tegutsenud peamiselt Muqdishos, jääb nüüd ainukeseks kohalviibivaks missiooniks;
- H. arvestades, et Somaalia föderaalne üleminekuvalitsus (TFG) ei ole suutnud nelja aastaga luua laiapõhjalist valitsust; arvestades, et president Abdullahi hiljutise tagasiastumise tagajärjel valitseb reaalne oht, et rivaalitsevad rühmitused võivad uuesti lahingutegevust alustada;
- I. arvestades, et piraatlus on teine suur julgeolekuprobleem Somaali poolsaare piirkonnas; arvestades, et piraatlusega ei ole võimalik võidelda üksnes sõjaliste vahenditega, vaid see sõltub ennekõike rahu, arengu ja riigi ülesehitamise edukusest Somaalias; arvestades, et piraatluse tõttu pidi maailma toiduabi programm peatama toiduabi kohaletoimetamise Somaaliasse, mis halvendas juba niigi ebakindlat humanitaarolukorda;
- J. arvestades, et EL käivitas 8. detsembril 2008 mereoperatsiooni EU NAVFOR Somalia (ehk operatsiooni Atalanta), mille eesmärk on kaitsta maailma toiduabi programmi merekonvoisid ja teisi Somaalia lähedastes vetes liiklevaid kaubalaevu;
- K. arvestades, et Põhja- ja Lõuna-Sudaani üldise rahukokkuleppe (CPA) rakendamise läbikukkumine võib tuua kaasa lahkulöömise, millega tõenäoliselt kaasneb sõjaline konflikt piirialade naftavarude üle; arvestades, et lahkulöömine tooks suure tõenäosusega kaasa riigi täieliku lagunemise, kus Därfür ja riigi idaosa taotlevad iseseisvust ning sellega kaasnevad etniliste kogukondade vahelised konfliktid, mida veelgi õhutab naaberriikide, sealhulgas Eritrea sekkumine;
- L. arvestades, et Djibouti ees seisavad jätkuvalt väga suured probleemid ja riigi olukord on maailma toidukriisi tagajärjel muutumas murettekitavaks; arvestades, et Etioopia somaali piirkond Ogaden kannatab ägeda põua alla ning vaatamata hiljutistele edusammudele maailma toiduabi programmi (WFP) toiduabi kohaletoimetamisel piirkonnas, ei jõua piirkonna elanikeni nendele mõeldud toiduabi, mis on valitsuse kontrolli all, ning jätkuvalt tuleb teateid viivitustest, mis on tingitud sellest, et somaali piirkonnas liikumiseks on vaja sõjaväe luba;
- M. arvestades, et olukord inimõiguste, õigusriigi põhimõtete, demokraatia ja valitsemise alal kõikides Somaali poolsaare riikides on ELis palju aastaid tekitanud suurt muret; arvestades, et on usaldusväärseid teateid meelevaldsetest vahistamistest, sunniviisilisest tööst, vangide piinamisest ja väärkohtlemisest, samuti ajakirjanike tagakiusamisest ja poliitilistest repressioonidest piirkonnas;
- N. arvestades, et Djiboutis, kus 2008. aasta juulis keelustati opositsiooniline erakond MRD täielikult põhjendamatul alusel seoses toetusega Eritrea rünnakule Djibouti vastu, on probleemiks opositsioonierakondadele äärmiselt ebasoodne enamushääletuse süsteem, mida rakendati 2008. aasta parlamendivalimistel, ning et siiani ei ole oma töökohtadele ennistatud ametiühingu UDT/UGTD juhte, kes vallandati seoses nende ametiühingutegevusega;
- O. arvestades, et Etioopia valitsusvälistes organisatsioonides (VVO) ja

opositsiooniringkondades valitseb hirmu õhkkond seoses sellega, et valitsuse kontroll on suurenenud ja poliitilist vabadust on hiljuti vastu võetud ajakirjandusseaduse ja parteide registreerimise seadusega vähendatud; arvestades, et Etioopia valitsuse poolt vastu võetud ja parlamendis ratifitseeritud VVOde seadus (heategevuslike organisatsioonide ja ühenduste registreerimiseks esitamise ja reguleerimise seadus) võib tõsiselt piirata võrdõiguslikkuse, õigluse, inimõiguste ja konfliktide lahendamise tegevate rahvusvaheliste ja Etioopia ühenduste tegevust;

Piirkondlik julgeolek

1. kutsub Etioopia valitsust üles kiitma ametlikult lõpliku ja siduvana heaks piirikomisjoni virtuaalse demarkatsioonijoone Eritrea ja Etioopia vahel; kutsub Eritrea valitsust üles nõustuma dialoogiga Etioopiaga, et tegeleda väeüksuste piirilt väljaviimise protsessiga ja piiri füüsilise mähkimisega vastavalt piirikomisjoni otsusele, samuti suhete normaliseerimisega kahe riigi vahel, kaasa arvatud piiri avamisega kaubavahetuseks; palub rahvusvahelisel üldsusel ja ELil avaldada mõlemale poolele survet praegusest ummikust väljapääsu leidmiseks;
2. palub nõukogul nimetada Somaali poolsaare piirkonda ELi eriesindaja;
3. palub nõukogul ja komisjonil jätkata jõupingutusi Somaali poolsaare rahu, julgeoleku ja arengu piirkondliku poliitilise partnerluse raames, et teha kindlaks ühist huvi pakkuvad projektid, mis võiksid algatada toimiva koostöö Eritrea ja Etioopia vahel, näiteks energiavarustuse, piiriülese kaubanduse ja sadamate valdkonnas;
4. kutsub Eritrea valitsust üles liikmesuse peatamist IGADis uuesti läbi vaatama; palub Aafrika Liidu ja IGADi juhtidel jätkata Eritrea kaasamist ja ergutada riigi valitsust taasühinema piirkondlike ja allpiirkondlike koostöövormidega;
5. kutsub Eritrea valitsust üles nõustuma sellega, et kutsuda ühiselt Djibouti valitsusega piirkonda sõltumatu uurimissmissioon, mis uuriks olukorda Ras Doumeiras; kutsub mõlemat poolt üles toetuma dialoogile ja diplomaatiliste vahenditele, et taastada suhted kahe riigi vahel;
6. palub nõukogul ja komisjonil jätkata toetust institutsioonide ülesehitamisele Somaalias, Djibouti rahuprotsessi elluviimisele ja IGADi tegevusele rahuprotsessis; nõuab tungivalt AMISOMi tugevdamist ja ÜRO stabiliseerimisjõudude kohaleviimist niipea, kui poliitilised ja julgeolekutingimused seda võimaldavad;
7. mõistab hukka viimastel kuudel üha sagenenud rünnakud humanitaartöötajate vastu, mis on tõsiselt piiranud abioperatsioone ja aidanud kaasa humanitaarolukorra halvenemisele Somaalias; kutsub ÜRO humanitaarkoordinaatorit Somaalias üles pidama läbirääkimisi humanitaarjuurdepääsu üle Djibouti rahuprotsessist eraldi, üksikute geograafiliste alade kaupa, ning kiirendama toidutarneid ja leevendama masendavat humanitaarolukorda;
8. rõhutab, et pärast Põhja- ja Lõuna-Sudaani üldise rahukokkuleppe saavutamises osalemist tuleb nüüd tingimata jätkata jõupingutusi kokkuleppe elluviimiseks ja vajaliku surve jätkamiseks; palub seetõttu nõukogul ja rahvusvahelisel üldsusel suurendada toetust Põhja- ja Lõuna-Sudaani üldise rahukokkuleppe elluviimisele ning tagada UNAMIDI

täielik positsioonidele viimine Dārfūris;

9. palub nõukogul ja komisjonil jätkata toetust IGADile ja selle jõupingutustele piirkonna integratsioonikava väljatöötamisel ning tugevdada IGADi institutsioone;

Toiduainetega kindlustatus ja areng

10. kutsub Eritrea valitsust üles tegema toiduainetega kindlustatuse olukorra hindamisel tihedamat koostööd rahvusvaheliste organisatsioonidega, et oleks võimalik õigeaegselt ja sihipäraselt tegutseda;
11. palub Eritrea valitsusel võimaldada komisjonile takistamatu juurdepääsu komisjoni rahastatavatele projektidele ning suurendada avatust ühiselt kokku lepitud projektidele ja programmidele suunatud tehniliseks abiks; kutsub Eritrea valitsust üles kohandama VVOde registreerimiseks esitamise seadust, et leevendada VVOdele, kes on valmis osalema arengutegevuses Eritreas, esitatavaid rahalisi nõudeid;
12. palub Etioopia valitsusel võimaldada humanitaarorganisatsioonidele täielik juurdepääs somaali Ogadeni piirkonnale ning luua kõik vajalikud tingimused selleks, et abi jõuaks kogu piirkonnas abisaajateni;
13. palub komisjonil jätkata toetust piiriüleste probleemide piirkondlikele lahendustele ELi rahu, julgeoleku ja arengu piirkondliku poliitilise partnerluse kaudu, eelkõige veevarude piirkondlikul haldamisel, mis on toiduainetega kindlustatuse oluline osa;
14. palub komisjonil kontrollida, et ühtki abiprogrammi, sealhulgas „raha töö eest” programme, ei rakendataks sunniviisilise töö abil;

Inimõigused, demokraatia ja valitsemine

15. kutsub Eritrea valitsust üles esitama kõikidele poliitvangidele ja vangistatud ajakirjanikele süüdistus ja tooma nad kohtu ette või vastasel korral nad otsekohe tingimusteta vabastama;
16. kutsub Eritrea valitsust üles täielikult austama inimõigusi ja põhivabadusi, sealhulgas ühinemisvabadust, sõnavabadust, meediavabadust ja südametunnistusevabadust;
17. väljendab sügavat muret seoses Rootsi-Eritrea ajakirjaniku Dawit Isaaki jätkuva vangistusega Eritreas, keda on kinni peetud alates tema vahistamisest 2001. aasta septembris, ilma et tema üle oleks kohut mõistetud, ning nõuab Dawit Isaaki ja teiste vangistatud ajakirjanike viivitamatut vabastamist;
18. palub ELil vaadata läbi suhtumine Eritreasse, kui viimane ei tee mingeid edusamme Cotonou lepingu oluliste osade (artikkel 9) täitmise suunas, eelkõige kõige põhilisemates inimõiguste küsimustes (Rahvusvahelise Punase Risti Komitee (ICRC) juurdepääs vanglatele, G11 vabastamine);

19. kutsub Djibouti ametivõime üles kaitsma opositsioonierakondade ja sõltumatute inimõigusteorganisatsioonide poliitilisi õigusi, sealhulgas tagama täielikult ajakirjandusvabadust, ühinemisvabadust ja sõnavabadust; rõhutab vajadust valitsuse ja opositsiooni sisulise dialoogi järele, mis viiks valimisseaduse muutmiseni, nii et see võimaldaks olemasolevate poliitiliste erakondade õiglasemat esindatust parlamendis; palub Djibouti ametivõimudel võimaldada opositsioonierakonnal MRD tegevust taasalustada ja ennistada tööle ametiühingu UDT/UGTD kõik juhid, kes vallandati nende ametiühingutegevusega seotud põhjustel;
20. palub Djibouti ametivõimudel rakendada abinõusid selleks, et tagada kooskõlas ILO asjakohaste peamiste konventsioonidega ametiühingute õiguste parem kaitse nii seadustega kui ka praktikas;
21. kutsub Djibouti ametivõime üles tegema jõupingutusi selleks, et teha kindlaks vastutus 1991. aasta detsembris toimunud Arhiba veresauna eest ja algatada kohtumenetlus selle korraldajate suhtes;
22. väljendab kahetsust, et Etioopia parlament ratifitseeris heategevuslike organisatsioonide ja ühenduste registreerimiseks esitamise ja reguleerimise seaduse; nõuab, et seaduses tehtaks olulisi muudatusi, et tagada põhiliste inimõiguste järgimine; nõuab, et seadust ei rakendataks kitsendavalt ning et komisjon jälgiks tähelepanelikult selle rakendamist;
23. nõuab tungivalt, et Etioopia ametivõimud vaataksid läbi ajakirjandusseaduse ja erakondade registreerimise seaduse ning valimiskomitee koosseisu, et opositsioonierakondadele oleksid tagatud nende poliitilised õigused; nõuab tungivalt, et Etioopia valitsus uuriks süüdistusi opositsiooni ja kodanikuühiskonna organisatsioonide ahistamises ja meelevaldsetes kinnipidamistes ning tooks selle eest vastutavad isikud kohtu ette;
24. on šokeeritud opositsioonierakonna *Unity for Democracy Justice* (UDJ) juhi Birtukan Midekssa vangistamisest ning nõuab, et ta viivitatamatult ja tingimusteta vabastataks;
25. kutsub Etioopia ametivõime üles kiiresti menetlema Etioopia rahvusliku õpetajate assotsiatsiooni (NTS) registreerimistaotlust kooskõlas asjakohaste õigusaktide ja eeskirjadega ning lõpetama selle ühenduse liikmete tagakiusamise;
26. kutsub Etioopia, Eritrea ja Djibouti valitsust ning nõukogu üles kooskõlas läbivaadatud Cotonou lepingu artikliga 8 ja VII lisaga leppima ühiselt kokku poliitilise dialoogi süvendamises inimõiguste, demokraatlike põhimõtete ja õigusriigi alal, sealhulgas ülalnimetatud küsimustes, et oleks võimalik määratleda võrdlusalused ja saavutada kohapeal käegakatsutavaid tulemusi;
27. märgib, et Sudaanis peavad 2009. aastal toimuma valimised, kuid juhib tähelepanu asjaolule, et üksikisikute, poliitiliste erakondade ja meedia sõnavabadust ja organiseerumisvabadust piiravaid ning üldise rahukokkuleppe (CPA) ja ajutise rahvusliku põhiseadusega (INC) vastuolus olevaid seadusi ei ole siiani muudetud, samuti ei ole moodustatud rahvuslikku inimõiguste komisjoni; rõhutab, et selliste seaduste tühistamine ja asendamine õigusaktidega, mis on kooskõlas CPA ja INCga, ning rahvusliku

inimõiguste komisjoni loomine on vajalikud eeltingimused selliseks keskkonnaks, milles saavad toimuda vabad ja õiglased valimised;

28. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsiooni komisjonile, nõukogule, liikmesriikidele, Aafrika Liidu komisjoni esimehele, Aafrika Liidu Assamblee tegevesimehele, Aafrika Liidu peasekretärile, Üleaafrikalisele Parlamendile, IGAD riikide valitsustele ja parlamentidele ning AKV-ELi parlamentaarse assamblee esimeestele.